

● VÝSTAVY:

● STÁLÁ ARCHEOLOGICKÁ, PŘÍRODOVĚDNÁ A NÁRODOPISNÁ EXPOZICE

● PŘÍBĚH MĚSTA ČESKÝCH BUDĚJOVIC

● 27. 6. 2025 - 15. 2. 2026
ZAPOMENUTÁ HUDBA NA JIHU ČECH

● 13. 9. 2025 - 6. 4. 2026
VEDUTY MĚSTA ČESKÝCH BUDĚJOVIC

● 14. 11. 2025 - 18. 1. 2026
HLUBOKO NA POVRCHU

● 28. 11. 2025 - 4. 1. 2026
VÁNOCE V PAVUČINCE

● EXPONÁT MĚSÍCE:

● ZAJÍMAVOSTI Z MUZEJNÍCH SBÍREK
vitrína v přízemí vedle recepcce

● EDUKAČNÍ PROGRAMY PRO ŠKOLY:

Objednávky: : 391 001 528, 727 822 573
<http://www.muzeumcb.cz/vzdelavani/pro-skoly/objednavkovy-formular/>

Ke krátkodobým výstavám:

● CO ČECH, TO MUZIKANT 27. 6. 2025 - 15. 2. 2026
● VÁNOČNÍ EDUKAČNÍ PROGRAM 28. 11. 2025 - 31. 12. 2025

Ke stálé expozici muzea:

● PŘÍRODOVĚDA, GEOLOGIE, ARCHEOLOGIE, NÁRODOPIŠ
● MĚSTO ČESKÉ BUDĚJOVICE V PROMĚNÁCH ČASU

Vycházky městem: 1. 5. – 30. 9.

● PO STOPÁCH KONĚSPRĚŽKY
● POJÍŽDENÍ S HOLUBEM EMILEM

Na pobočkách Jihočeského muzea: 1. 4. – 30. 10.

● ARCHEOSKANZEN TROCNV Život ve středověku na přelomu 14. a 15. století
Žemědělství a strava na přelomu 14. a 15. století
Čas války ve středověku na přelomu 14. a 15. století
Řemesla a technologie na přelomu 14. a 15. století
Náboženství a svátky na přelomu 14. a 15. století

Interaktivní výukové programy pro školy:

● ARCHEOLOGICKÉ MUZEJNÍ KUFRÍKY

Život v době kamenné - lovci a sběrači
Život v době kamenné - první zemědělci
Život v době bronzové - využití prvních kovů
Život v době železné - rozvoj řemesel
Život v době římské - neklidné sousedství

Život v době stěhování národů - Slované na našem území
Život v době románské - Čechy v době knížecí
Život v době lucemburské - střední Evropa předhusitská
Život v době Velké války
První léta první republiky 1918-1920

Pro více informací o edukačních programech se podívejte na webové stránky Jihočeského muzea v Českých Budějovicích.

www.muzeumcb.cz

Dětský měsíčník od skřítků Muzejníků
z Jihočeského muzea v Českých Budějovicích

Milé děti,

máme zde poslední měsíc v roce a s ním i Vánoce. Domovem se nám krásně line vůně vánočního cukroví a zní koledy. Každou adventní neděli zapalujeme svíčku na věnci, která nám připomíná, že se blíží Štědrý den. To se pak scházíme s rodinou, zdobíme stromeček a těšíme se na dárky od Ježíška. I vy letos můžete rozdat malé dárečky, vzpomeňte si na zvířátka a doneste jim nějakou vhodnou dobrotu do krmelce.

Vánoce v pavučince

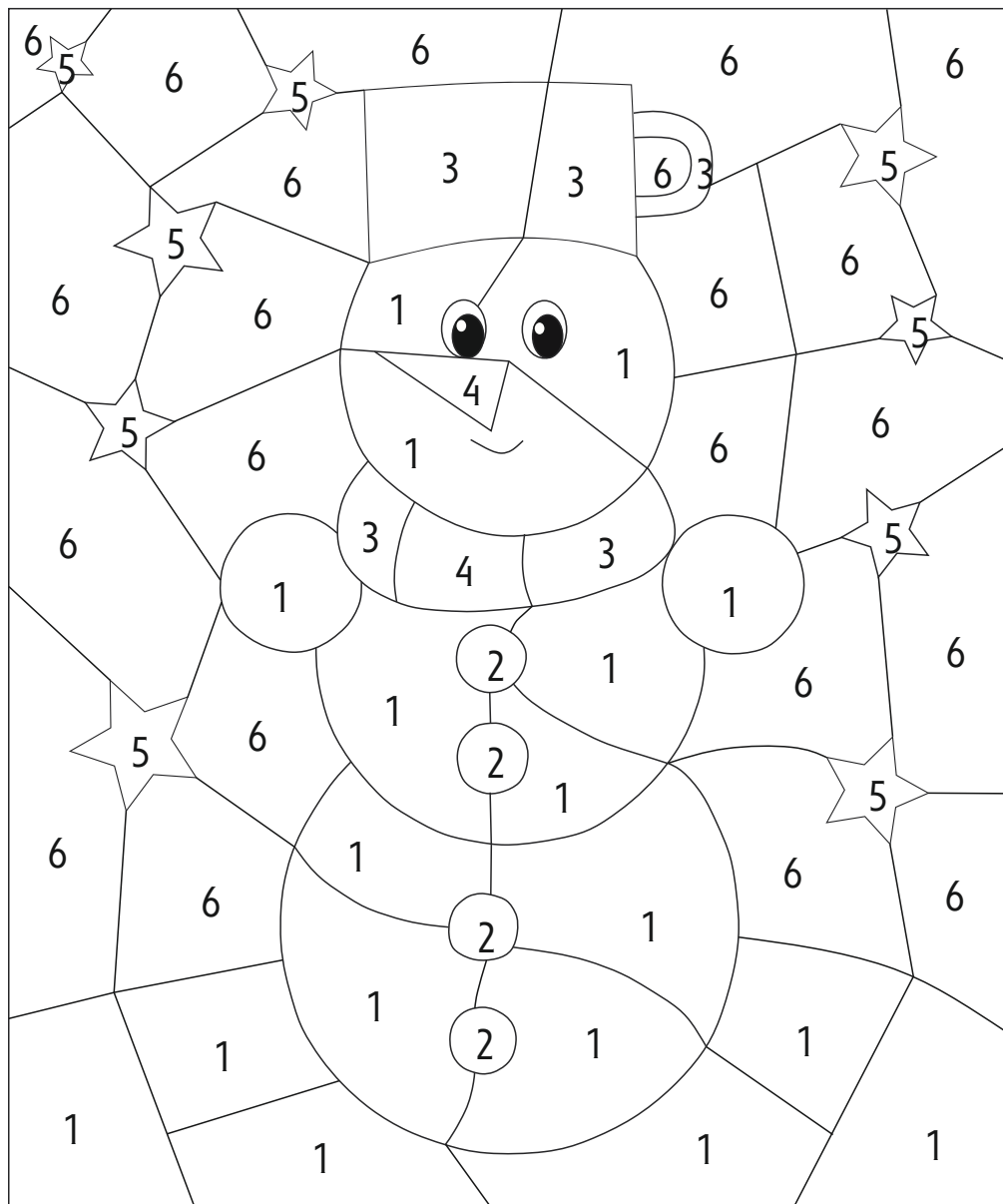
Nechte se v adventním čase okouzlit a navštivte Vánoční výstavu s bohatým doprovodným programem pro děti i dospělé. Výstava představuje paličkovanou krajku jako jedinečné řemeslo s dlouhou tradicí, v němž se snoubí precizní dovednost s krásou něžnou jako pavučinka. Zaměřuje se na tematicky ucelený soubor krajkových prací s vánočními motivy a symbolikou, zahrnující krajkové obrazy i trojrozměrné betlémy. Doplněna je výběrem historických krajek i současných prací. Pozornost je věnována také samotnému procesu vzniku krajky.

Jaroslav Špillar, Malé krajčářky, olej na plátně, detail, 1892

ÚKOLY PRO CHYTŘE HLAVIČKY

Vybarvi obrázky podle čísel.

POVÍDÁNÍ O KRAJCE...

Vánoční jablíčko se krájí po štedrovečerní večeři z důvodu věštění z jádřince. Tento zvyk je spojen s dávnou pověřčivostí, zvyky a přáním dobré budoucnosti pro celou rodinu. Podle tradice hvězdovitý jádřinec značí zdraví a štěstí v nadcházejícím roce. Jádřinec ve tvaru křížku, nebo je-li jablko červivé, předpovídá to pro příští rok nemoc nebo smůlu.

Vybarvi si vánoční jablíčko pro štěstí, můžeš podle něj zhotovit i paličkovanou krajku. Jablíčko je námětem vzoru podvinku z **jihocheské Sedlice**, města známého dlouholetou tradicí výroby krajek.

Krajka vznikla patrně v Itálii už v 16. století, kde si ji brzy oblíbily bohaté šlechtické rodiny. Odtud se rozšířila do Francie a Belgie, které se postupně staly významnými krajkářskými centry. Krajka se vyráběla ručně pomocí paliček a nití. Její krásné vzory se často předávaly z generace na generaci. Do českých zemí se krajkářství umění dostalo v 17. století. Rozvívlo se například na Vamberecku, v Krušných horách a na Chodsku. Krajkou se zdobily slavnostní oděvy, čepce, církevní textilie i různé domácí předměty - jako jsou ubrusy, polštáře nebo kapesníčky.

POVÍDÁNÍ O KRAJCE...

Podvinek je předloha připevněná na herduli špendlíky, na ní vzniká **pod rukama krajkářky paličkovaná krajka**. Mohl být kreslený, tištěný nebo pouze vypíchaný. V minulosti nesl různá označení jako například **vzor, mustř, mustříček** nebo **papírek**. Podvinek je vlastně vzor, podle kterého se tvoří vazba krajky křížením a točením nití.

Vyznač do stroměčku vedení nitěk podle vzoru, můžeš si jej vymalovat a ozdobit.

Díky podvinkům se paličkování rychle rozšířilo – vzory se půjčovaly, prodávaly i tiskly. Podvinky si ženy často kreslily samy, kupovaly od zkušených krajkářek nebo dědily. Nejstarší podvinky pocházejí ze 16. století z Itálie.

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Narodil se Kristus Pán

Vyškrtej všechna uvedená slova v osmisměrce a zjisti, v jakém městě se Ježíšek narodil.

KADIDLO

ZLATO

MARIE

KAPR

MYRHA

KOLEDA

DÁREK

ROLNÍČKY

OLOVO

VLOČKA

JESLIČKY

VÁNOČKA

JEŽÍŠEK

STROM

LED

K	M	A	R	I	E	V	O	Y
A	Y	B	A	E	L	L	T	K
P	R	K	K	O	O	M	K	Č
R	H	L	Č	V	K	O	E	I
Z	A	K	O	I	O	R	Š	N
L	A	E	N	D	L	T	Í	L
A	É	R	Á	E	E	S	Ž	O
T	M	Á	V	L	D	E	R	
O	L	D	I	D	A	K	J	J

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Troubení ponocného

Na Štědrý den se tradičně dodržuje přísný půst až do chvíle, kdy se na obloze objeví první hvězda. Dříve lidé netrpělivě očekávali troubení ponocného, který východ hvězdy ohlašoval. Teprve poté mohli usednout ke štědrovečerní večeři a začít hodovat.

POVÍDÁNÍ O KRAJCE...

Krajkářka je žena, která se zabývá výrobou krajky tradičními ručními technikami jako je **paličkování** či šití, nebo moderními metodami.

Vybarvi si krajkářky, které právě paličkují.

Názvy krajky v evropských zemích.

Čeština: krajka - od „kraj, lem látky.“

Polština: koronka - z korona „lem, okraj hlavy“.

Angličtina: lace - z latinského laques „smyčka, oko, poutko“ - starofrancouzsky las.

Francouzština: dentelle - z latinského dens, dentis „zub“ - původně „zubatý kraj“.

Němčina: spitze - doslova „špička, hrot“ - odkazuje se na jemnost, špičkové vzory krajky.

Italština: merleto či pizzo - pochází z merlo „cimbuří, zobkovaný okraj“, pizzo „zoubek“.

POVÍDÁNÍ O KRAJCE...

Co krajčárka k paličkování krajek potřebuje:

Poduška – herdule je podložka. Upevňuje se na ni vzor - podvinek. Slouží jako základ. Bývá plněná senem, pilinami, pískem, koňskými žíněmi, nebo jiným měkkým materiálem.

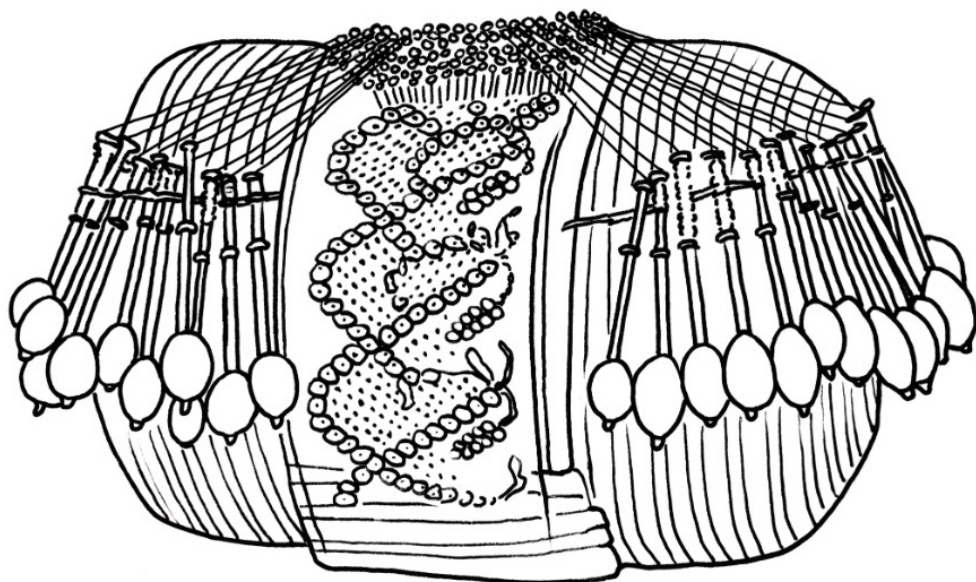
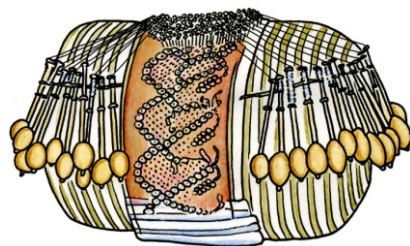
Podvinek je papír s nákresem předlohy. Upevňuje se na podušku - herduli.

Paličky – Jsou to malá, obvykle dřevěná dřívka, na která se navijí příze. Pracuje se s nimi v párech, celkový počet párů paliček závisí na složitosti vzoru (od několika až po stovky).

Špendlíky - na podvinek se zapichují špendlíky, které drží nitě. Musí být tenké, dlouhé a nejlépe s malou hlavičkou.

Nitě – krajčářské nitě bývají z bavlny, lnu, hedvábí, kopřivy, vlny od silnější po velmi jemné. Zvláštností jsou nitě z lidských vlasů.

Vybarvi si potřeby krajčárky pro výrobu paličkované krajky.

ÚKOLY PRO CHYTRÉ HLAVIČKY

Najdi deset rozdílů na levém obrázku ponocného, který právě troubí zjevení první hvězdy.

ÚKOLY PRO CHYTŘÉ HLAVIČKY

Doplň obrázky do slov tak, aby se pojily k Vánocům.

STRO ____ EK

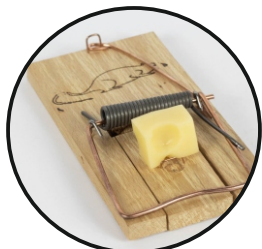
KO ____ A

ZÁ ____

____ ÝŘ

P ____ NOČNÍ

PRS ____

ÚKOLY PRO CHYTŘÉ HLAVIČKY

V lidské řeči se používají příměry o nitích.

Slovo **SPLÉST** původně znamenalo splétat vlákna, tkát, nebo paličkovat. Pomalu se začalo používat v lidských záležitostech, vždy v sobě neslo odraz zamotaných nití - toho, co není jasné a přímé, naopak nejasné a nepřímé.

Barevně si vyznač cestu v zapletených nitkách a nalezněš význam slov.

Pletky

Mást, svádět, uvádět do zmatku.

Zápletka

Uvádět ho v omyl, klamat.

Plést někomu hlavu

Vyřešit situaci.

Zaplést se

Původně spory, splétat intriky, od 18. století i milostné avantýry.

Rozplést situaci

Směšovat věci, zaměňovat.

Plést slova

Míchat se do cizích věcí, obtěžovat.

Plést někoho

Mluvit nesouvisle, popleteně.

Plést dohromady

Zmatek, komplikace.

Plést se

Dostat se do složité, často nepříjemné situace.